

NARODNE PRIPOVIETKE

I

PJESME

IZ

HRVATSKOGA PRIMORJA.

POBILJEŽIO IH ČAKAVŠTINOM

FRAN MIKULIĆI

U KRALJEVICI.

SLOVI PRIMORSKE TISKARE, A TROŠKOM PIŠČEVIM.

1876.

tu ga i zami, pa opri sam.“ Čovik zame ključ i opre knobu, pa govori malomu: „Zami matiku i zakopaj tri put, pa ćemo nać vina.“ „Zami sam matiku, pa kako si vino zakopal, tako ga i otkopaj“, odgovori mali. Čovik zame matiku i otkopa tri bačvi z vinon. „Daj mali ta žmulj, da pijemo“, govori on opet malomu. „A zami ga sam.“ Čovik zame žmulj, natoći punoga vina i dava malomu, neka pije. Mali govori: „Ti si stareji, pij ti prvo pak onput ja.“ Čovik popije i da drugi žmulj malomu. Mali borme popije se do dna. Sad mu govori čovik, neka triput udre z matikun, pa da će nać tri žari cekini. „A ne ja“, govori mali, „leh kako si je ti zakopal, tako je i ti sam otkopaj.“ Čovik je otkopa i govori: „Vidiš mali, ja san bil tu zakljet i ti si me s ten zbavil, ča si bil tako siguran i ča nisi otel niš v ruku prijet. Ove dve žari cekini zami za se, a z ovun tretun plati maši za duši, ke su ovde poginule.“ I sad se učini dan. Mali projde jutro z gradine pa ni ni hodil po oneh tri sto forinti, ča mu je bil sud obećal, dosta su mu bile žari s cekini, leh lipo projde doma k ocu i matere, pa još i sad s njimi žive i veseli se. I ja san bil jedanput pu njega, pa mi j' to pripovedal, ale z žari mi ni niš dal.

Žabica divojka.

Živeli su tako jedan muž i žena i već su bili skoro ostareli, a diteta nisu imeli. Vavek su boga molili, da

bi njin dal kakovo dite. Projdu najzad na jedno prošćenje i mole opet boga, da bi njin dal dite, ma makar bila i žabica. Povrnu se nazad doma i borme žena oćuti, da je zanosećala i za devet meseci rodi ona, ale ča? Žabicu! Ma i s ten su bili veseleji, leh prez niš. Žabica j' bila vavek vane va trsju i malo kad doma dohajala. Muž stari je vavek delal va trsju, a žena mu saki dan hodila z obedon. Ale kako je već bila ostarela, počela se j' jedan dan tužit, da već nemore ni z mesta, a kamo mužu poč z obedon, aš njoj već nogi niš nevaljaju. Sad dojde žabica kćer z'vani, a ova već imela četrnajst let, pa govori: [Majko! vidin, da ste stari, da već nemorete hodit, ni ocu poč z obedon, leh dajte obed, ja gren š njin]. [Draga moja kćerko žabice, kako biš ti šla z obedon, kad nećeš moć ni nosit, pa ni-maš ni ruk, s čen biš prijela lonac]. [Ja ću moć nosit], go-vori žabica, leh mi kladite lonac na hrbat i vežite mi ga za nogi, pa se nebojte]. [E pak provaj, ako budeš mogla]. Sad njoj klade lonac na hrbat, veže njoj ga za nogi i pošalje ju ča. Žabica nosi, nosi, a kad je došla k lèse od vrta, kade j' njoj bil otac, ni je mogla opret ni preko proć, pa počme oca zvat. Otac dojde, zame lonac z nje i ji. Žabica mu pak reče, neka ju digne na jednu črešnju. On ju digne, a ona počme kantat. Kanta, da se se od nje ozvanja, i to tako lipo, da bi čovik rekal, da to vili kantaju. Sad pasiva tuda kraljev sin, ki je bil na jagu došal, i nasliše kanat. Kad već ni bilo kanta čut, dojde staromu i pita ga, ki to tako lipo kanta. Stari govori,

da on to nezna, da on nijednoga nevidi ni nečuje, leh gavrani nad njim leteć. „Ma povejte mi leh, ki god je; ako je muški, bit će moj pajdaš, ako je divojka, bit će moja ljuba“. Ale staroga bilo sran i strah povedat, pa reče, da on nezna. Sad projde kraljev sin doma. Drugi dan donese opet žabica staromu ocu obed i opet ju on klade na črešnju, a ona počela opet kantat, i glje, dojde kraljev sin i danas napočno tamo na jagu, leh da čuje opet kanat i da vidi, ki je. Žabica kanta na črešnje, da vas dolac ozvanja. Kad je kanat prestal, opet dojde kraljev sin staromu, pa ga pita, neka mu poveje, ki to kanta. Stari mu govori, da on nezna. „Da ki ti j' obed denesal?“ pita ga kraljev sin. „Ja san“, veli stari, „sam doma hodil, pa san bil trudan tako, da nisan mogal jist, pa san ga sobun donesal“. „Ma srce mi vanka zniplje on kanat, vi sigurno starče znate, ki kanta, povejte mi; ako j' muški, bit će mi pajdaš, ako j' divojka, bit će mi ljuba“. Sad govori stari: „Ja bin van povedal, ale me j' sran, a i vi bite se jadili“. „Ma nebojte se, leh mi vi povejte“. On mu sad poveje, da to žabica kanta i to da j' njegova kćer. „Recite njoj, neka gre dole“. Žabica dojde dole i još jedanput zakanta. Mladiću se srce skače od veselja pa njoj govori: „Budi moja ljuba. Jutra imaju doć mojih dveh brat ljubi i ka od njih donese lipju rožicu, toj je obećal kralj, da će njoj i zaručniku njejemu kraljestvo pustit. Za moju ljubu dojdi ti tamo i donesi rožicu, kakovu budeš otela“. Žabica mu govori: „Ja ću doć, kako želiš, ale ti imaš z dvora

poslat beloga peteha, na ken ću doć jašuć.“ On projde ća i pošalje njoj z domi beloga peteha. Ona pak projde k suncu i prosi sunčene halji. Jutro dan, kad je bilo, zajaše žabica peteha, a halji sunčene zame sobun. Kad je takova došla do graske straži, ni ju ova otela pustit, ale kad je rekla, da će ih tužit kraljevu sinu, ako ju nepuste, puste ju onput valje. S čen je stupila va grad, valje njoj se peteh učini bela vila, a žabica se učini najlipja divojka na svitu, obuče sunčene halji, a za rožicu nosi klas od šenice i tako dojde va kraljev palac. Sad dojde kralj najprvo k ljube najstarejega sina i pita ju, kakovu j' rožicu donesla. Ona mu pokaže šipak. Dojde k ljube srednjega sina pa pita, kakovu j' pak ona rožicu donesla. Ona mu pokaže garoful. Obrne se k ljube najmlajega sina, opazi valje pu nje klas od šenice, pa njoj govori: „Ti si nam najbolju i najkorisneju rožicu donesla; vidi se, da znaš, da se prez šenice neda živet i da ćeš znat škrbet. Ča te nau druge rožice i superbija? Oženi se za najmlajega moga sina, komu si ljuba, i njemu ću pustit moje kraljestvo“. I tako je postala žabica kraljica.

Mat zakljela devet sini va vuki.

Bila je sirota udovica i imela devet sini i jednu malu kćer još va zikve. Ona je tu decu z jako teškun